

Základní škola a mateřská škola Bohdalov

Bohdalov 205, 592 13 Bohdalov

STRATEGIE PŘEDCHÁZENÍ ŠKOLNÍ NEÚSPĚŠNOSTI

1. Účel strategie

Cílem strategie je vytvořit jednotný systém prevence, včasné identifikace a podpory žáků ohrožených školní neúspěšností a stanovit kompetence pracovníků školy při poskytování podpory těmto žákům.

Ředitel školy zabezpečuje poskytování poradenských služeb školním poradenským pracovištěm. Na poskytování poradenských služeb se podílejí zpravidla výchovný poradce a školní metodik prevence. Školní poradenské pracoviště spolupracuje zejména s třídními učiteli, dalšími pedagogickými pracovníky a vedením školy, koordinuje podporu žáků ohrožených školní neúspěšností a podle potřeby spolupracuje se zákonnými zástupci a školskými poradenskými zařízeními.

2. Legislativní východiska

Strategie předcházení školní neúspěšnosti vychází z platných právních předpisů a metodických doporučení Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky.

Při její realizaci škola vychází zejména ze:

- zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů,
- vyhlášky č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných,
- vyhlášky č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky,
- vyhlášky č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů,
- nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 (GDPR) a zákona č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, v rozsahu evidence, ochrany a sdílení údajů o žácích,
- Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání,
- Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+,
- metodických doporučení a dalších materiálů MŠMT zaměřených na podporu rovných příležitostí ve vzdělávání, prevenci školního neúspěchu a podporu žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných.

Škola vytváří podmínky pro vzdělávání každého žáka s ohledem na jeho individuální vzdělávací potřeby, schopnosti, zájmy a sociální zázemí. Cílem je předcházet vzniku školní neúspěšnosti, včas identifikovat žáky ohrožené neúspěchem a poskytovat jim odpovídající podporu vedoucí k rozvoji jejich individuálních vzdělávacích možností.

3. Charakteristika školní neúspěšnosti

Školní neúspěšnost představuje stav, kdy žák dlouhodobě nedosahuje očekávaných vzdělávacích výsledků nebo nedokáže plně rozvíjet své vzdělávací předpoklady.

Neprojevuje se pouze neprospěchem nebo horším prospěchem, ale také nízkou motivací k učení, nezájmem o školní práci, zhoršeným vztahem ke vzdělávání, zvýšenou absencí, problémy v chování či obtížemi při začleňování do třídního kolektivu.

Příčiny školní neúspěšnosti bývají zpravidla mnohostranné a mohou souviset s osobnostními předpoklady žáka, jeho zdravotním stavem, rodinným a sociálním zázemím, vztahy ve škole nebo s aktuální životní situací. Školní neúspěšnost může být také důsledkem speciálních vzdělávacích potřeb, jazykové bariéry, dlouhodobé absence nebo nedostatečné motivace ke vzdělávání.

Podpora školního úspěchu vychází z vytváření bezpečného, podnětného a respektujícího prostředí, ve kterém má každý žák možnost rozvíjet své schopnosti, zažívat úspěch a získávat přiměřenou podporu odpovídající jeho individuálním potřebám. Důležitou podmínkou je spolupráce školy, žáka, zákonných zástupců a dalších odborníků.

4. Faktory školní neúspěšnosti

Školní neúspěšnost je ovlivňována souborem vzájemně provázaných faktorů, které mohou souviset s osobností žáka, jeho zdravotním stavem, rodinným a sociálním prostředím, průběhem vzdělávání i aktuální životní situací. Včasně rozpoznání příčin školní neúspěšnosti je základním předpokladem účinné podpory žáka.

Při prevenci a řešení školní neúspěšnosti je nezbytná spolupráce školy, školního poradenského pracoviště, školských poradenských zařízení, zákonných zástupců a samotného žáka. Důležitou roli hraje otevřená komunikace a společný postup všech zúčastněných.

Mezi nejčastější faktory školní neúspěšnosti patří:

Osobnostní a vzdělávací faktory

- specifické poruchy učení a další speciální vzdělávací potřeby,
- oslabení v oblasti pozornosti, paměti, pracovního tempa nebo organizace učení,
- nízká motivace ke vzdělávání,
- nízká odolnost vůči zátěži a školnímu neúspěchu,
- poruchy chování,
- poruchy autistického spektra (PAS),
- nadání spojené s podvýkonem nebo sníženou motivací.

Zdravotní faktory

- dlouhodobé nebo opakované zdravotní obtíže,
- dlouhodobá či častá absence ve škole,
- psychické obtíže nebo náročná životní situace.

Rodinné a sociální faktory

- nepodnětné rodinné prostředí,
- nedostatečná podpora vzdělávání ze strany rodiny,
- složitá rodinná situace (např. rozvod rodičů, střídavá péče, konfliktní rodinné vztahy),
- sociální znevýhodnění,
- domácí násilí nebo jiné závažné sociální problémy.

Školní a adaptační faktory

- problémy ve vztazích se spolužáky nebo pedagogickými pracovníky,
- nepříznivé klima třídy,
- zkušenost se šikanou nebo jinými formami rizikového chování,
- přechod na jinou školu nebo změna vzdělávacích podmínek,
- nedostatečná znalost českého jazyka u žáků s odlišným mateřským jazykem.

5. Znamky školní neúspěšnosti

Žák je ohrožen školní neúspěšností, pokud

- dochází k výraznému nebo opakovanému zhoršování jeho vzdělávacích výsledků,
- na konci klasifikačního období neprospívá nebo je z některého předmětu nehodnocen,
- dlouhodobě neplní zadané úkoly nebo se nepřipravuje na výuku,
- vykazuje nízkou motivaci ke vzdělávání a nezájem o školní práci,
- jeho školní příprava není systematická a neodpovídá jeho možnostem,
- má zvýšenou nebo opakovanou absenci, případně časté pozdní příchody,
- obtížně se začleňuje do třídního kolektivu nebo má dlouhodobé vztahové problémy,
- objevují se u něj výchovné problémy nebo jsou vůči němu opakovaně uplatňována výchovná opatření,
- v důsledku změny rodinné, zdravotní nebo sociální situace není schopen plnit školní povinnosti v obvyklém rozsahu,
- potřebuje zvýšenou podporu při vzdělávání z důvodu speciálních vzdělávacích potřeb nebo odlišného mateřského jazyka.

6. Systém identifikace a evidence žáků ohrožených školní neúspěšností

Škola průběžně sleduje vzdělávací výsledky, chování a školní adaptaci žáků s cílem včas zachytit příznaky školní neúspěšnosti a nastavit odpovídající podporu.

Za žáka ohroženého školní neúspěšností je považován zejména žák:

- u kterého dochází k náhlému nebo dlouhodobému zhoršování vzdělávacích výsledků,
- jehož vzdělávací výsledky se výrazně zhoršily oproti předchozímu období, jeho dlouhodobému výkonu nebo individuálním možnostem,
- který vykazuje zvýšenou absenci, časté pozdní příchody nebo nedostatečnou domácí přípravu,
- u něhož dochází k poklesu motivace ke vzdělávání, změnám chování nebo sociální izolaci,

- který opakovaně neplní školní povinnosti nebo vykazuje známky vzdělávacích, sociálních či adaptačních obtíží.

Identifikaci žáků ohrožených školní neúspěšností provádějí průběžně všichni pedagogičtí pracovníci školy. Třídní učitel ve spolupráci s vyučujícími vyhodnocuje situaci jednotlivých žáků nejméně dvakrát ročně nebo podle potřeby i častěji.

Informace o rizikových žácích jsou projednávány v rámci školního poradenského pracoviště, které navrhuje vhodná podpůrná opatření, stanovuje odpovědné osoby a termíny jejich vyhodnocení.

Evidence a sdílení informací o jednotlivých žácích se vedou pouze v rozsahu nezbytném pro poskytování podpory. Přístup k údajům mají jen pracovníci, kteří je potřebují k plnění svých pracovních úkolů. Při projednávání se dodržují pravidla ochrany osobních údajů a důvěrnosti poradenských služeb.

O přijatých opatřeních jsou podle potřeby informováni zákonní zástupci žáka. Účinnost podpůrných opatření je průběžně sledována a pravidelně vyhodnocována. V případě jejich nedostatečné účinnosti jsou navrhována další opatření, případně je doporučena spolupráce se školským poradenským zařízením.

7. Doprovodné projevy při školní neúspěšnosti

Školní neúspěšnost se může projevovat různými způsoby v oblasti vzdělávání, chování, sociálních vztahů i psychického stavu žáka. Jednotlivé projevy se mohou vyskytovat samostatně nebo ve vzájemné kombinaci.

Mezi nejčastější doprovodné projevy patří:

- zhoršování školních výsledků a pokles zájmu o vzdělávání,
- nízká motivace k učení a plnění školních povinností,
- nepravidelná domácí příprava,
- zvýšená absence, časté pozdní příchody nebo záškoláctví,
- poruchy chování, konflikty se spolužáky nebo pedagogickými pracovníky,
- obtíže při začleňování do třídního kolektivu, sociální izolace,
- nejistota, snížené sebevědomí, pocity méněcennosti nebo bezmoci,
- zvýšená úzkostnost, školní fobie nebo obavy ze školního neúspěchu,
- psychosomatické obtíže (např. bolesti hlavy, bolesti břicha, nechutenství, nevolnost, tiky),
- rezignace na školní práci, ztráta motivace a snížená sebedůvěra.

8. Kompetence pedagogických pracovníků školy

Na prevenci a řešení školní neúspěšnosti se podílejí všichni pedagogičtí pracovníci školy. Jednotliví pracovníci spolupracují při identifikaci žáků ohrožených školní neúspěšností, při navrhování podpůrných opatření, při komunikaci se zákonnými zástupci a průběžném vyhodnocování účinnosti poskytované podpory.

Pedagogický pracovník	Odpovědnost
třídní učitel	včasná identifikace obtíží žáka, komunikace s rodiči, koordinace podpory
vyučující	sledování vzdělávacích výsledků, poskytování podpory v rámci výuky, spolupráce s třídním učitelem
výchovný poradce	koordinace podpůrných opatření, spolupráce s PPP a SPC, odpovídá také za spolupráci školy se školským poradenským zařízením v souvislosti s doporučením podpůrných opatření
školní metodik prevence	sledování souvislostí mezi školní neúspěšností a rizikovým chováním
vedení školy	podpora systému prevence školní neúspěšnosti, vyhodnocování účinnosti strategie

Školní poradenské pracoviště koordinuje spolupráci jednotlivých pracovníků školy při poskytování podpory žákům ohroženým školní neúspěšností.

9. Předcházení školní neúspěšnosti

Předcházení školní neúspěšnosti je založeno na včasném rozpoznání vzdělávacích potřeb žáků, vytváření podnětného a bezpečného prostředí pro učení, podpoře individuálního rozvoje každého žáka a pravidelné spolupráci školy se zákonnými zástupci. Cílem je předcházet vzniku vzdělávacích obtíží, posilovat motivaci žáků k učení a vytvářet podmínky pro dosahování jejich osobního maxima.

Škola v rámci prevence školní neúspěšnosti:

- klade na žáky přiměřené a individuálně přizpůsobené nároky,
- podporuje pravidelnou docházku do školy a systematickou přípravu na vyučování,
- vytváří bezpečné a vstřícné prostředí založené na vzájemném respektu,
- podporuje aktivní zapojení žáků do výuky a vytváří příležitosti k zažívání úspěchu,
- poskytuje žákům pravidelnou zpětnou vazbu a vede je k sebehodnocení,
- posiluje jejich motivaci ke vzdělávání a odpovědnost za vlastní učení,
- respektuje individuální vzdělávací potřeby a možnosti každého žáka,
- využívá vhodné formy diferenciací a individualizace výuky,
- věnuje pozornost žákům se speciálními vzdělávacími potřebami i žákům nadaným,
- včas identifikuje nadané žáky a vytváří podmínky pro rozvoj jejich schopností a talentu,
- poskytuje podporu nadaným žákům, u nichž se objevují projevy podvýkonu, ztráty motivace nebo adaptačních obtíží,
- sleduje klima třídních kolektivů a podporuje pozitivní vztahy mezi žáky,
- věnuje pozornost rodinnému a sociálnímu zázemí žáků,
- spolupracuje se zákonnými zástupci při podpoře vzdělávacího rozvoje žáka,
- podle potřeby spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními a dalšími odborníky.

10. Pravidla pro řešení školní neúspěšnosti

10.1 Včasné zachycení obtíží

Vyučující průběžně sledují vzdělávací výsledky žáků a vyhodnocují, zda se jedná o ojedinělý výpadek, nebo o dlouhodobější obtíže ve vzdělávání. V případě zjištění rizika školní neúspěšnosti informují třídního učitele a podle potřeby zákonné zástupce žáka.

Třídní učitel ověřuje, zda se jedná o problém v jednotlivém předmětu, nebo o obtíže zasahující více vzdělávacích oblastí, případně související s chováním, absencí nebo sociální situací žáka.

10.2 Spolupráce se zákonnými zástupci

Podle závažnosti situace třídní učitel kontaktuje zákonné zástupce a nabídne individuální konzultaci. Do řešení mohou být zapojeni vyučující, výchovný poradce, školní metodik prevence, případně vedení školy.

V případě potřeby může být svolána výchovná komise. O všech jednáních jsou vedeny písemné záznamy obsahující doporučená opatření a dohodnutý postup podpory žáka.

10.3 Interní třístupňový model podpory

Škola uplatňuje při řešení školní neúspěšnosti následující interní třístupňový postup podpory:

1. Individuální pomoc vyučujícího v rámci běžné výuky.
2. Zapojení školního poradenského pracoviště.
3. Zapojení školského poradenského zařízení (PPP, SPC), pokud dosavadní podpora nepostačuje nebo to vyžadují speciální vzdělávací potřeby žáka.

Tento interní postup slouží k organizaci podpory žáků ve škole a není totožný se systémem podpůrných opatření podle poskytovaných podle § 16 školského zákona a vyhlášky č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných.

10.4 Podpůrná opatření

Na základě zjištěných příčin mohou být využita zejména tato opatření:

- zvýšená motivace žáka k učení,
- pozitivní a formativní hodnocení,
- individuální konzultace a doučování,
- pedagogická intervence jako podpůrné opatření prvního stupně, je-li vzhledem k potřebám žáka vhodná,
- jazyková podpora žáků s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka podle jejich individuálních potřeb a možností školy,
- využívání podpůrných pomůcek,
- diferenciací a individualizací výuky,
- zpracování plánu pedagogické podpory (PLPP), je-li to účelné, škola jej může zpracovat zejména tehdy, když samotné zohlednění individuálních vzdělávacích potřeb žáka v běžné výuce nepostačuje,
- vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu (IVP), pouze vyžadují-li to speciální vzdělávací potřeby žáka a na základě doporučení školského poradenského zařízení,
- pomoc při začleňování do třídního kolektivu,
- přiměřené přizpůsobení výuky, hodnocení a domácí přípravy potřebám žáka v souladu se školním vzdělávacím programem a stanovenými podpůrnými opatřeními,

- spolupráce s PPP, SPC a dalšími odborníky; s orgánem sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) tehdy, pokud je to v souladu s právními předpisy a je-li to v nejlepším zájmu dítěte,
- zvýšená spolupráce se zákonnými zástupci.

11. Evidence a vyhodnocování podpory

Podpůrná opatření poskytovaná žákům ohroženým školní neúspěšností jsou průběžně evidována a vyhodnocována s cílem ověřit jejich účinnost a přizpůsobovat formy podpory aktuálním potřebám žáka.

Účinnost přijatých podpůrných opatření vyhodnocuje nejméně jednou za čtvrtletí třídní učitel ve spolupráci s výchovným poradcem, případně dalšími členy školního poradenského pracoviště.

U podpůrných opatření prvního stupně škola vyhodnotí jejich účinnost nejpozději do 3 měsíců od zahájení jejich poskytování. Pokud nevedou k naplnění stanovených cílů, doporučí zákonnému zástupci žáka využití poradenské pomoci školského poradenského zařízení. Do zahájení poskytování podpůrných opatření druhého až pátého stupně škola pokračuje v poskytování podpůrných opatření prvního stupně.

Při vyhodnocování jsou sledovány zejména:

- vzdělávací výsledky žáka,
- plnění dohodnutých opatření,
- vývoj školní docházky,
- motivace žáka ke vzdělávání,
- spolupráce zákonných zástupců,
- případné změny v chování a sociálním začlenění žáka.

Výsledky vyhodnocování jsou projednávány v rámci školního poradenského pracoviště, pedagogických rad, případně metodických sdružení a předmětových komisí.

V případě nedostatečné účinnosti podpůrných opatření škola stanoví další postup, upraví poskytovanou podporu nebo doporučí spolupráci se školským poradenským zařízením.

Vedení školy zároveň vyhodnocuje, zda se školní neúspěšnost nevyskytuje ve zvýšené míře v určitých předmětech nebo třídách, a přijímá odpovídající organizační a metodická opatření.

12. Dlouhodobé cíle školy v oblasti prevence školní neúspěšnosti

Škola průběžně sleduje účinnost nastavených opatření a vytváří podmínky pro předcházení školní neúspěšnosti všech žáků. Mezi dlouhodobé cíle školy patří zejména:

- vytvářet kvalitní, bezpečné a podnětné prostředí ve třídách i celé škole,
- podporovat vzdělávací úspěch každého žáka s ohledem na jeho individuální možnosti a potřeby,

- průběžně sledovat počet žáků ohrožených školní neúspěšností a počet neprospívajících žáků,
- nejméně dvakrát ročně vyhodnocovat seznam žáků ohrožených školní neúspěšností,
- pravidelně projednávat podporu ohrožených žáků na pedagogických radách a v rámci školního poradenského pracoviště,
- hodnotit účinnost podpůrných opatření nejméně jednou za čtvrtletí a podle potřeby tato opatření upravovat,
- rozvíjet spolupráci školy, zákonných zástupců a odborných pracovišť,
- poskytovat žákům podporu při řešení osobních, rodinných nebo jiných subjektivně náročných životních situací,
- trvale sledovat a vyhodnocovat problematiku školní neúspěšnosti a sdílet zkušenosti s úspěšnými i méně úspěšnými způsoby podpory,
- v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků rozvíjet odborné kompetence pedagogů v oblasti prevence školní neúspěšnosti,
- zajišťovat pravidelnou aktualizaci Strategie předcházení školní neúspěšnosti a seznamovat s ní pedagogické pracovníky školy,
- průběžně vyhodnocovat účinnost strategie a přijímat opatření vedoucí ke zkvalitňování podpory žáků,
- při ročním vyhodnocení sledovat alespoň vývoj počtu neprospívajících a nehodnocených žáků, četnost výrazného zhoršení vzdělávacích výsledků, vývoj absence a účinnost poskytnuté podpory, závěry využít pro plánování opatření na následující školní rok.

13. Závěrečná ustanovení

Tato strategie je součástí systému poradenských služeb školy a je závazná pro všechny pedagogické pracovníky školy. Za její aktualizaci a vyhodnocování odpovídá výchovný poradce. Strategie je vyhodnocována a aktualizována nejméně jednou ročně.

Při změně právních předpisů nebo při zásadní změně podmínek školy se strategie aktualizuje i v průběhu školního roku.

S obsahem strategie jsou prokazatelně seznamováni všichni pedagogičtí pracovníci školy.

Tato Strategie předcházení školní neúspěšnosti nabývá účinnosti dne 1. 9. 2026.

V Bohdalově 31. 8. 2026

Mgr. Jitka Fejtová
ředitelka školy